

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 26. Bibit ipse & pecora &c. sitiet iterum. Secunda conditio: quod sint iumentis hominibusque communes. Tertia: quod sitim non extinguant, imo prouocent illis quos Iob vidit in hoc mundo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

rissime sodalis intime, *Nostri istis laboribus quid ambimus?* ad quid tendimus? labores eius, qui palatia cœtatur non sunt vulgares. Illos ignorat, qui sole oriente, ad vsq̄ occidentem ligone distenditur, cum terræ locustæ doritic, fumi- let & ille qui mare nauigio perfulcaus, eius fluctibus modò in alteram partem ventis agita- tus abripitur.

71. Proh quales labores: *Nostri istis laboribus.* Sine mercede laborare, quinimo expensas faciendo, bona consumendo: sine premio militare, affligi & gratam ostendere faciem, ingrati- tudinem adorare, landare peruersitatem, ignoran- tiam admirari, illi placere, qui tibi displicet, cui tu displicet: *Nostri istis laboribus quid ambimus* & quando quod præcedimus, allequimur: *Et quando hoc eris?* Inuentus atteritur infelici- ter, vires enervantur, sanitas perditur, opes dissipantur, cœctus accelerat & spes promif- saque non adimplentur. Et obtentâ tandem hæc amicitia, *Quid non tam fragile, plenumque periculis?* Nullus periculosus patet portus tempe- ratibus, ubi naufragia sunt communiora, magisque timenda, quam in ipso cursu agone, in ipsa navigatione. Hic suspiciones, timores opinionones, invidiæ, amulationes pectus inquietant, formam impediunt, cor sic, ut nihil magis, excruciant: porro inquit: *Amicus autem Dei si voluerit ecce nunc fit.* Et addit, quæ comparatio Regis cœlestis ad terræ Principem? amicitia ad amicitiam? commodi ad commodum? dura- tionis ad durationem? obtinendi ad obtinen- dum? Si voluerit illud quam primum obti- nuerit. O sensus, ô intellectus humanus, vbinam es? O ratio male impensa, quid dormis? O cœcos mortales, qui tantum cœcutimus, ut gra- uissimos & maximos impendamus labores, rebus adeo inutilibus obtinendis. Vtinam quis hanc perpetuâ recoleret memoriâ sententiam: *Amicus Dei, si voluerit, ecce nunc fit.*

Fuit autem tam efficax hic nobilium ad inui- cem discursus, ut eadem horâ in eodem mona- sterio, vberat, non tueris ad ciuitatem, non petita ab imperatore licentiâ, quibus cœlestis sufficiebat, ne quidem de loco digressi cultiores mundi vestes in pauperem habitum, palatium in claustrum, Cæsarem terrestrem in cœlestem permutarint, quod reliquum erat vitæ diuino consecrantes obsequio: quod cognitò sponsæ idem vitæ genus sunt am- plexæ seque Deo sponas obtulerunt. O miseros vos & infelicibus infeliciores, qui per mundum

vagamini, mille turbati sollicitudinibus, an- gustiis, ærumnis, timoribus, suspitionibus, periculis, impensis; vobiscum inite ratio- nem, vos ipsos intetrogate: *Die, queso te omnibus istis laboribus nostris, quò ambimus peruenire? Quid quarimus? Cuius causâ mili- tamus?* O mollissime Pepo tuis istis laboribus adeo duris ac molestis, qua noctu peruigil dis- curris, ut vespertilio, grauiori ferri pondere onustus, quam equus sufferre possit, opes, salu- temque dilapidans, lenas Satanæ tibi sollici- tans, tibi præcauens, mille periculis expositus, quid queris?

In quem finem laboras, nisi ut vilem assequaris voluptatem, quam si consequaris, in momento transit, factus inimicus Dei, captiuus Satanæ, diaboli præda, pullus inferni, flammis cœca sem- pirernis. Tu quoque auare, dolium inexplebile, tuis istis laboribus, rabidis curis, negotiis, cœtra- ctibus, cupiditatibus, anxietatibus, quid intendis, nisi abiectas diuitias, quas cum obtinueris, con- tinuò cogaris relinquere, ita ut nec tibi liceat earâ vel actionem deferre, te namque eiciant & in sepulchrâ iniiciant paupere viliq̄que amiculo contentum, & solâ, quæ corpus cooperiat, terrâ omnium mercedem soluent vilissima. Tu quo- que dignitatum ambitiosissime Iouis sandalium (a) quid tuis istis ambis laboribus, quibus modò hunc, modò alterum adoras i dolôlatra, munera largiris copiosa, mille turbatus inquietudinibus istis tuis laboribus, nisi statum venti, qui ob- tentus inter manus citius euanescit, quam aquarum bulla quæ nihil inanius. Sunt aquæ illæ haustu difficillimæ, non leues poscentes occu- pationes, requiruntur hydrix, funes, motus brachiorum; & hæc est aquarum terræ prima conditio.

XI.
Mundi
bona ob-
tentu dif-
ficilia.

(a) Papa
viens.

§. 26. Bibit ipse & pecora &c. sitiet iterû:

*Secunda conditio: quod sint iumentis ho-
minibusque communes. Tertia: quod sitim
non extinguant, imo prouocent illis quos Iob
vidit in hoc mundo meridiantes.*

Secunda vobis proponitur aquarum condi- 76
tio, scilicet quod sunt animalibus & homi- 1.
nibus communes. Ex illis (inquit) *Bibit Anima-
Iacob ipse, & filij eius, & pecora eius.* Hæc con-
ditio laborant mundi bona, delicia, volupta-
tes, venustas, fortitudo, sanitas, bona sunt hæc ho-
minibus, &

nicant
quam
homines

miobus, inmentisque communia, quinimo ali-
quo modo magis ex his communicant anima-
lia: quandoquidem illa Deus ad bona non con-
diderit eminentiora: Quia salute vini Elephas?
qua ceruus currit agilitate? qua volat veloci-
tate miluus? qua nitet pauo pulchritudine? pro
visu est aquila perspicax? quo viget canis ol-
factu? Magoam habent partem in cibo, potu,
carnis delicias quibus nec pra timore, nec ex
verecundia abstinent, & illis tota sic gaudent
libertate, ve illarum illis gustum non impediat
remorsus conscientiae, inferni timor, caeli
consideratio, opes expensae, honorisue respectus
&c. Bona adeo communia, prout Christus

Luc. 9. 15
56.

in parabol. de prodigo refert quod *Cupibatim*
plere ventrem suum de siliquis quas porci man-
ducabant. O sinistra sorte natos: hac quippe
de causa illos appellat Apostolus *Fidas Ani-*

Vers 19.
11.

males Spiritum non habentes; Quasi vita non
vaerent nisi animalium, qui licet homines

Homines
quidam
sunt ani-
males.

sint, vitam ducunt animalium: *Animalis homo,*
dixit Apostolus, Quis inquit est homo, qui
non sit animal? Eiusca est definitio *Animal*
rationalis. Concedo, sed homines invenias, qui
suo modo agendi remaneant in iis qua sunt ani-
malium, qui solis animalium bonis delectantur,
illos indigat Spiritus S. inter se colloquen-
tes: *Venite, fruamur bonis qua sunt &c. vino*

1. Cor. ca.
2. 14.

pretioso & unguentis &c. quoniam haec est por-
ta de causa, ex sententia D. Chrysostomi

Cap. 6.
2. 6.

tales vocat Dominus meram carnem, quando
in diebus Noë, teste Christo; bibebant, ede-
bant & suis toti vacabant voluptatibus? Noë
dixit: *Non permanebit spiritus meus in homine,*
quia caro est. Id est porinde vivunt sine ratione,
ac si sola carne consistarent.

D. CHR.
Hom. 12.
in Gen.
Tom. 1.
Gen. cap.
6. 3.

Hoc vnum inter alia Dei sermos solatur,
quando terrena illis bona deficiunt, quod con-
siderent non haec esse propria hominibus bona,
secundum id quod Angelis supares sunt sed
tantum secundum id, quod habent commune
cum animalibus. Hac ratione solatus est D.
Hieronym. duos amicos suos caecos, vnus eo-
rum presbyter erat Hispanus Abigaus, cui Epi-
stolam 31. dedicavit; alter vir dignitate pri-
marius Castrutius, ad quem epistolam misit
33. Abigao vero sic scribit: *Ne doleas, si non*

III.
Hac ra-
tione so-
latur D.
Hiero-
nymas
duos ecc-
cos.

habas, quod formicula & musca, & serpentes
habent, id est carnem oculos: sed illum te habere
oculum letare, de quo in Cantico Canticorum
dicitur: Vulnerasti cor meum, soror mea, sponsa
in uno de oculis tuis, quo Deus videtur &c. Et

D. HIER.
Tom. 1.

huius occasione perpe dit, quod multi philo-
sophi huius mundi bona vile quid sit arderat,
deficias voluptatesque contempserat, seculum
vsum, rem adeo vilem habuerint vt in iis me-
liorem haberent animalia partem quam homi-
nes. Quid se fortem gloriaris? Numquid tam
fortis vel leo, animal proterius terrenum? Quid
te pulchram iactas? Numquid tam pulchra
vt flores vntus diei, qui subito marcescunt
Hodie est, & cras in clibanum mittitur. Insuper
& de istis aquis magis animalia, quam ipse ho-
mo participant: eo quod his bonis maiori libe-
tate potiantur: non enim illa cohibet vel timor
vel honoris periculum, vel conscientiae remor-
sus nec in ipsis carnis delicias, nec in comedan-
do, nec in bibendo, nec in vsu rerum tempo-
ralium; à quibus homines deterrantur, vel metu,
vel dispendio, vel honore, vel conscientiae re-
dargutione.

Tandem dicit Dominus tertiam exponens
conditionem, quod micimè satient, quod firm
haudquaquam extinguant. Haec vna veritas est
quae tota ceteras (inquit D. Greg. r.) magis
experientia quam quibuslibet confirmator ra-
tionibus, Impudicum interroga lenonem, non
eo quod vna die cum altera carnis explecerit
delicias, satiatos conquiescat? Ambitiosum
considera nem illo loco vel dignitate, ad quam
promotus est, sit illi satisfactum? Divite D.
Ioannes, qui hanc scripsit, doctrinam, illam
nobis conatur probare: Surfum volitat aquila
illa caelestis, & oculos suos per vniuersam cir-
cumflectit terram, & res per illam riuos cernit
decurrentes: *Omne quod est in mundo, concupis-*
centia carnis est, & concupiscentia oculorum,
& superbia vite. Aq mundi sunt vel carnis
deliciae, vel diuitiae, vel honores. Et videamus,
satiatae? Non satiant: quis omnes istae
aquae sunt ipsa concupiscentia: *Omne quod est*
in mundo, concupiscentia est. Quid est concu-
piscencia? rabida sitis. Si omnes istae aquae
concupiscentia sunt & concupiscentia sitis est,
illae aquae nihil aliud erunt, quam rabida sitis.
Verum est: tu ipse iudica, si sibi deficienti do-
quis as praberet comas aqua esset ipsa sitis, cupis-
centia excitaretur vehementior: quia aquam eo-
intijcere pectori, nihil aliud esset quam prout
siti aliam superadde te prantorem, quae prout
vehementius accenderet. O quam preclare
exponit hoc Evangelista mysterium. Pe pen-
de, charissime, praesentia bona, firm esse
Concu

Concu

Huius occasione perpe dit, quod multi philo-
sophi huius mundi bona vile quid sit arderat,
deficias voluptatesque contempserat, seculum
vsum, rem adeo vilem habuerint vt in iis me-
liorem haberent animalia partem quam homi-
nes. Quid se fortem gloriaris? Numquid tam
fortis vel leo, animal proterius terrenum? Quid
te pulchram iactas? Numquid tam pulchra
vt flores vntus diei, qui subito marcescunt
Hodie est, & cras in clibanum mittitur. Insuper
& de istis aquis magis animalia, quam ipse ho-
mo participant: eo quod his bonis maiori libe-
tate potiantur: non enim illa cohibet vel timor
vel honoris periculum, vel conscientiae remor-
sus nec in ipsis carnis delicias, nec in comedan-
do, nec in bibendo, nec in vsu rerum tempo-
ralium; à quibus homines deterrantur, vel metu,
vel dispendio, vel honore, vel conscientiae re-
dargutione.

Tandem dicit Dominus tertiam exponens
conditionem, quod micimè satient, quod firm
haudquaquam extinguant. Haec vna veritas est
quae tota ceteras (inquit D. Greg. r.) magis
experientia quam quibuslibet confirmator ra-
tionibus, Impudicum interroga lenonem, non
eo quod vna die cum altera carnis explecerit
delicias, satiatos conquiescat? Ambitiosum
considera nem illo loco vel dignitate, ad quam
promotus est, sit illi satisfactum? Divite D.
Ioannes, qui hanc scripsit, doctrinam, illam
nobis conatur probare: Surfum volitat aquila
illa caelestis, & oculos suos per vniuersam cir-
cumflectit terram, & res per illam riuos cernit
decurrentes: *Omne quod est in mundo, concupis-*
centia carnis est, & concupiscentia oculorum,
& superbia vite. Aq mundi sunt vel carnis
deliciae, vel diuitiae, vel honores. Et videamus,
satiatae? Non satiant: quis omnes istae
aquae sunt ipsa concupiscentia: *Omne quod est*
in mundo, concupiscentia est. Quid est concu-
piscencia? rabida sitis. Si omnes istae aquae
concupiscentia sunt & concupiscentia sitis est,
illae aquae nihil aliud erunt, quam rabida sitis.
Verum est: tu ipse iudica, si sibi deficienti do-
quis as praberet comas aqua esset ipsa sitis, cupis-
centia excitaretur vehementior: quia aquam eo-
intijcere pectori, nihil aliud esset quam prout
siti aliam superadde te prantorem, quae prout
vehementius accenderet. O quam preclare
exponit hoc Evangelista mysterium. Pe pen-
de, charissime, praesentia bona, firm esse
Concu

Concupiscentia; & hinc experietis, quod quo plus sunt potes, plus stimatur aqua. Siti deficiet pergis delicias vacaturus. Vide, grauiori siti accendit: quas enim hauris aquas, sitis sunt, & acrius tunc concupiscentia stim reaccendunt.

16 de
11. 30
VII.
Cur vxor
Lot in
hamum
illis sit
conuerfa
lat. 1.
Gen. 19.

Sapi illam trahamus difficultatem, cui D. Augustin alitque Sancti inhaerent; cur Deus vxorem Lot castigatorum, illam in statum salis conuertit: cum enim hoc fecerit ad perpetua rei memoriam, videtur proposito magis conducibile, ut illam conuerteret in statum aream ad lapideam: salis enim statua aquis dissoluitur. Notat Origenes apud Lypoman. quod sicut Lot symbolum est spiritus, sic eius vxor est carnis voluptatibus dedita, que semper oculos ad illas refertur, quoniam talis creditur a nostro Cardinale Caserano hanc fuisse mulier, carnis dedita voluptatibus & suspicatur, quod ea de causa Sodomis egredi, suumque maritum sequi recusat, & non tam Sodomam versus oculos corporis quam animæ & desiderij retorsit. Næc ipsa oculorum reuersione ad hanc sensualem ciuitatem & carnis immerfam voluptatibus in salis conuertitur imagine: dum enim caro nostra ad suos appetitus retorquet oculos, suisque sectatur delicias, naturam præfert salis, quia quanto plus ex illa sumptis, tanto sitis excitatur ardentior, Petram salis sume, impone illam ori, ut in aquam conuertatur, illam bibe, illam in stomachum trahere: tantum, abest ut tibi sitim exinguat quin potius illam accendat adeo violentam, ut siti nimia præfoceret.

VIII.
Terrena
sunt ac
cendunt.

In mentem tibi veniat, quod vidimus & expendimus in Prodigio, qui sensus suos & oculos conuertens ad voluptates, illas sectaturus, omnes suas dilapidans facultates ut illis satisfaceret, nescit illos expleuit, sed insuper & famem illis carnis excitauit, que a Christo vocatur

Lxx. 15

Fames valida. Deinde considera diuitias, An illas sitis? Sitio? Notum sit tibi, quod si illas biberis, sitim bibes rabiosam, que tuum acrius prouocabit appetitum, & verò verius est illud axioma:

L. 2.
de Crescit amor nimmi, quantum ipsa pecunia crescit
beneficij. etc. Quod ipse Seneca eodem præbat argumento.

Proppalam est inquit, quod si flagranti incendio ligni copiam inieceris, quanto copia fuerit maior, tanto magis crescit incendium, Accensus est in tuo pectore ignis concupiscentia: diuitiæ ligna sunt quibus ignis ille pascitur, quanto plura ex his adiciuntur, tanto vehementius accendetur. Flamme infinitis acrior est vis quo ex maiori incendio emicuit. Idem in aquis exprimitur.

IX.
Similitudo.

Hiiron. Bapr. de Lanza, Tom. 11.

mitur dignitatum, honorum, locorumque digniorum: cum enim quis non ascendit gradum accenditur ilico appetitus ad altiorum, idque sine termino. Hoc alia occasione probamus in Alexandro Magno, quem Deus Danieli præostendit in figura hirci caprarum, adeo velociter procurrentis, ut pedibus terram tangere non videretur: Venit hircus caprarum &c. & non tangebatur terram. Cum enim viginti annorum esset adolescens, mundi exorsus est conquisitionem, in quo tanta progressus est velocitate, ut trigessimam agetis ætatis æonum, iam se principem omnium Prouinciarum ac regnorum mundi esse gloriaretur; & quo passu illa sibi subiecerat, eo crescebat & alia consequendi nunquam satur ambitio: ita ut iam omnium mundi regnorum Dominus, tanta flagra et siti plura conquiret, ut in amatissimas se diffunderet lacrymas, quod alia non superesset regna sua subicienda potestati: ut propterea philosophia princeps Aristoteles tanti Principis Præceptor illum solari deberet: & minus tibi fuerit satisfactum, cum iam esset seruum Dominus, quam quando non nisi xxi dominabatur ciuitatis. Idem experientia didicit. Satisimus Rex Dauid, qui olim gregis opilio, in domo patris sui minimus, de quo nulla memoria ad thronum ascendit Regum; de quo alias Et idem ostendit Propheeta Habacuc in potētissimo illo Monarcha Nabuchodonosor. Illum describit, quæ arrogans quam superbus suis stipatus incederet legionibus, totum sibi subiciens mundum & quid cui in eo erat diuitiarum deprecatus, sic ait: Horribilis & terribilis est &c. Leuiore paradisi equi eius, & velociores lupis vespertinis &c. Omnes ad prædā venient &c. & ipsa de Regibus triumphabit &c. Totum in haurio suo subleuabit &c. Vterius vates prosequitur &c. 2. illum delerebit velut iam omnium Dominum, & in cuius conspectu sileat omnis terra, omnis regio, quarum diuitias thesauris suis victor addidisset. Inquiramus num satur? num contentus? Num quæmionis satur, numquæ siti fragrans & stuantiori: Quomodo vinum potantem decipit, sic erit vir superbus; & non decorabitur: qui dilatauit quasi infernas animam suam; & ipse quasi mors & non ad impletur. Verba sunt hæc præclarissima & cælesti plena philosophia. Illi contigit inquit quod homini christo cui vinum abest exinguat sitim, quoniam suo calore exacuit illam, semel & bis potatum; & paulo post tantò siti cruciatur acriori; & quò plus haurit, eò minus catur.

Dan. 8.

X.
Alexandri mag. ni cupiditas insatiabilis

XI.
Similitudo & Nabuchodonosor.

Abac. 1.7

Abac. 2.5

XII.
Variis hoc similitudibus exprimitur.

minus quiescit, quia caput illi conturbatur, & quidquid videt illi circumvertitur. Hoc est: *Non decorabitur*: quia in Hebraeo verbum est *Nama*, quod ex mente Pagnini quietem significat & tranquillitatem. Ita legimus in illa sententia sapientissimi Eliphaz Themanites, qui quietem anime iustae eiusque depingit tranquillitatem: *Scies quod pacem habeat tabernaculum tuum*. Quanto plus vini exhaurit ebriosus, tanto minus quiescit, tanto caput eius turbatur amplius: Talis est iste: quod enim illi remansit, cum iam omnibus dominaretur regnis, & infinitis diuicis esset opibus, sitis erat furibunda, alia & alia eaque maiora conquirendi. Desiderium eius magis extenditur, & vehementius accenditur, velut ignis quo ligna plura adiciuntur. Hallucinantur: sicut ille qui sitim querens extinguere, vas ebibit vini, quo illi viscera exuruntur, sitisque prouocatur ardentior. *Sicut vinum potantem desipit*. Illi accidit, quod inferno, seu morti: *Et ipse quasi infernus dilatat animam suam & ipse quasi mors non adimpleretur*.

78. Spectare videtur illam Salomonis sententiam: *XIII. Tria sunt infaturabilia & quarta quae nunquam Tria sunt: dicitur sufficit. Infernus, & os vuluae, & terra quae infaturabilia. Non satiatur aqua, ignis vero nunquam dicitur sufficit. Ne timueris, quod unquam infernus quam plurimos licet deglutiat, os suum concludet. Mulier impudica meretrix fatigabitur quidem aliquando, minimam tamen satiabitur. Arenosa terra, (hec etenim est: *Terra, quae non satiatur aqua*) licet illum pelagi vnde cooperiant, tunc tamen apparet arida. Tandem ignis tu videris num lignorum adiectione sit satians. Talis est superbas hic, auarus, ac luxuriosus Nabuchodonosor, qui *Dilatans, quasi infernus animam suam & ipse quasi mors, & non adimpleretur*. Infernus infinitos licet recipiat, nunquam exsatiatur, imo potius, quod plures intrant, eo potius accrescunt crudiores illius in eorum vno quoque, ut alibi diximus. Ita quod plura dominia regnaque ac diuitias suo dedit hic appetitui satians, eo creuerunt & eius sollicitudines, & quod plures carius questu sibi voluptates, eo grauius sibi cruciatu acquisiuit. Et ipse quasi mors, cui non sufficit quod vnum aut alterum occidat, cui non satis est, interficiat licet Principem ac Regem, & per ellam sole pulchriorem, & gigantem robustissimum, quinimo dilatat os, cunctos parata absorbere mortales. Talis est hic: *Et non decorabitur*. q. d. Non quiescet. Diuitias, spinae sunt, teste prima veritate & indubium est, quod cordi iniecia,*

quod crescant altius, tanto crucient molestius. Ita perdo se ponderat D. Basil ex quo scripsit D. Ambrosius, illud quod Dominus ait in Evangelio de diuite illo: cui quod diuites erant amplexu eo erant & care dolentiores: *Cogitabat intra se dicens: quid faciam quia non habeo, quo congregem fructus meos. O angustia*, exclamat D. Gregorius ad haec verba: *Ex fatiitate nata &c.* de quibus alibi: Talis est tu diuitiarum helleo, proles Venetis impudica, dignitatem Tantalus: non enim saturaberis quantumlibet acquisieris & omnes terra licet aquas exhaurias, talem te post modum ingemifces, qualem te Iob describit, *Tenebitur plantis illius laqueo, & exardescet contra eum sitis*. Admirabili idem ipsum expressit sententia: *Ita facta conatur oratione probare futurum necessario die iudicii: non enim diuiciae competit prouidentiae permittere impunitos esse facinorosos, qui in omnia nefaria delicta corruunt effrenes crimina. Vnde de inerat illos qualiter se totos deliciis, voluptatibus & huius vitae tradunt oblectationibus, seque terrenorum Dominos constituere diligenti adlaborent. *Inter aeternos eorum meridiani sunt, qui calcatis torcularibus sitiunt*. Verbum *Meridiani sunt* hoc tantum d. Scripturae loco legitur, & proprie significat, medium diem facere, quod tepos est, quod quieti, leuamini praeponitur, deputatur, funiendo meridiem. Hoc si ntu dixit sponsa sponso: *Vbi pascas, vbi cubas in meridie*, *Cast. 1. Hoc quoque vertit o. v. n. poeta Latinus, sententiam, meridiano, omnes faciendo pergracando, vna ducere*. Vitam contemplant mandatorum, Coaceruati, & cumulos congerunt bonorum temporalium, & in medio coram resident, quasi meridiani, & meridiem ducentes: sicut de sapientia diuina dicitur: *In plenitudine Sanctorum detentio mea*. Sic istum voluptatum, deliciarum, diuitiarum, dignitatum plenitudinem meridiando detinentur, q. d. Laxant suis appetitibus habenas, recreantur, delectantur, meridiani, & illi semper est huius gratulatioque meridiem: ut enim concupiscentiae super calori satisfaciunt, se totos omnibus his tradunt voluptatibus. *Inter aeternos eorum meridiani sunt*, & ter in felices illi postquam enim torculari timo labore caleuerunt, vnaque omnes expresserunt, siti languentes exarescunt, *Calcatis torcularibus sitiunt*. Quid agit Baeclos, impudicus hec calcans torcularia: hanc, illam, aliam, noctu diuicis, quae libet horae sollicitans? Quid auri cupidissimus, qui hunc, qui illum inuicit contractum, hoc agit negotium, hoc & illud emittit hospitium, modo in vambis, modo in y-*

Job 5. 24.

78. 13 & 16.

Int. c. 8.

XVI. Aquam mundi conseruant.

XVII. Quod dicitur in Genesi 1. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

XVI. Aqua mundi non fatiant.

Luc. 8. 15.

rannile, modo in elocatione, modo in conditioe: quid dignitatem ardellio meris procurans viribus educere quasi calcando, huius & illius beneficentiam, illius quia potest opera sibi prevalere, & alterius sibi devincire potestatem. & paulo post omnes libebis videre rabida siti elangescere: non enim hæc terrena nostrum sufficunt explere desiderium: imo verius dixerim, iustis acris accendunt. Hoc nobis prodigus eloquatur, in quo Christus omnia nobis voluit esse delineata. Quid egit, torcularia calcavit, vas expressit, donec illi nulla superesset virtus, nulla facultates. *Dispersit substantiam suam. &c.* Et tibi, quæi rabiosa laboret siti, tamenque plusquam canina: *Falsa est fames, valida, &c.* Hæ sunt aquæ mundæ.

§. 27. Aqua quam ego dabo. *Conditiones aquæ Dei perpende: prima est, quod factiles sint, & gratis dentur sicut aqua de petra.*

75a.

Ter verò Domine aquæ quales sunt: *Omnes qui biberit ex aqua hac, quam ego dabo ei non sitiet in æternum, sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* O verba divina! & quæ locum habeat, aptius dixerò, spiritum, eorum vnum quodque considerandi quàm accuratè diuina suæ gratiæ aquas describit! D. Aug. per aquas Christi intelligit Spiritum S. & D. Chryso. idem confirmat conformiter D. Evag. gelista, quando referens id, quod Christus dixit, ad illas inuitans, & exclamans: *Siquis sitit, veniat ad me & bibat, & de ventre eius fluent aquæ viæ:* continuo subiungit *Hoc autem dicebat de Spiritu, quem accipientur erant credentes in eum.* Idem opinatur D. Basil. ad illa verba psalterii: *Fluminis impetus letificat civitatem Dei.* Porro in quantum Spiritus S. in nobis habitat per suam gratiam, committere intelligimus per eius aquas divinam eius gratiam: *aquam viam vini scantem Spiritus gratiam appellas,* inquit D. Cyril. Illæ sunt eius aquæ: quia solus eas potest dare Salvator. Adverte autem cum D. Ambrosio, vim verbi. *Dabo,* quo Christus vitur: *Aqua quam ego dabo* data est gratia, secundum mensuram donationis Christi. *Ver quem maxima & pretiosa nobis promissa donantur, ut per hæc efficiamini divina consortes natura.* Arborem hæc diuinam con-

(loquitur idem doctor) illo verbo vitur Propheta regius de Christo p. lmo primo locutus: *Erit tanquam lignum quod plantatum est secus docentis aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.* Est autem diuina gratia huius arboris diuinae proprius fructus, quem ille solus poterat in mundum adferre: *Vidimus eum plenum gratia & veritatis & de plenitudine eius nos omnes accepimus, gratiam pro gratia.* Ipse fons est gratiæ, de quo emanat omnis gratia, ut alias exponimus. Dicit autem, quod fructus ille datur: *Fructum suum dabit.* Prima fons non hic congruere videtur (inquit ille) verbu dandi, loquendo de arboribus: quia dare, proprie loquendo, tantummodo dicitur de eo, qui liberam habet dandi voluntatem, quæ dat, quod dat, unde Christus eo verbo vsus est, de supremo omnium dono locutus quò nos Pater æternus dignatus est, suum nobis filium, dans vnguentum, de clarans per hoc, quàm illum nobis bona voluntate tradiderit, & tantum ex illa nullo precedente titulo iustitix, quò ad hoc obligaretur. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.* Et eadem phrasi loquitur D. Iacobus, ut declarat, id quod nobis dat Deus, liberè meraque illum dare voluntate. *Qui dat omnibus affluenter.* Vnde apud Auctores, qui proprie loquuntur ac strictè, non inuenies (inquit) quod dicant terra dat herbas, sed producit, nec arbor dat fructu, sed fert fructu, ut videre licet in forma loquendi Spiritus S. in creatione mundi: qui dando terræ virtutem herbas producendi non ait: *det terra herbas, sed producat terra herbas,* non ait: *dent arbores fructum, sed germinent, verba de vobis S. scripturæ: Germinet terra herbam virentem, & facient em semen &c.* Et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum. *Ligna terra.* (D. ait Ambros.) *Fructum non dare, sed ferre dicuntur.* Ut quid igitur ait David: *Lignum quod fructum suum dabit?* Quia de Christo loquitur diuina arbore sapientiæ arbore vitæ, cuius fructus gratia est, & propriissimè dicit, quod ipse talem det fructum: ipse namque est, qui libera ac gratuita sua voluntate diuinam communitat abundanter gratiam, cui beneplacuerit, & quomodo voluerit, & per ipsam pro eius beneplacito illum recipimus: *Vnicuique nostrum data est gratia, secundum mensuram donationis Christi.* Ver quem maxima & pretiosa nobis promissa donantur, ut per hæc efficiamini divina consortes natura. Arborem hæc diuinam con-

L 1111 2 templare,

